

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
loži. Rokopise se ne vrača.

Oglas: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
bice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Položaj v jadranskem vprašanju.

Belgrad, 28. Današnja „Pravda“ piše: Govorice, da je rimska vlada stavila naši vladi nove pogoje ali zahteve za pogajanja o jadranskem vprašanju, niso resnične. Italijanski odpravnik poslov v Belgradu g. Gialanti se je izrazil v razgovoru, da je italijanska politična in parlamentarna situacija jako težka in da bo skoraj nemogoče začeti pogajanja, predno se ne izreče italijanski parlament. Ta pa je klican na 15. novembra. Ker se koncem novembra vrše tudi jugoslovanske volitve in je verjetno, da bi italijanska vlada rada počakala, da vidi, kakšen izid bodo imele, se bodo najbrže pogajanja vršila šele meseca decembra.

Vprašanje izpraznitve Dalmacije.

Dunaj, 28. „Mittagsblatt“ poroča iz Berlina: V navzočnosti vojne ministra je imel admiral Millo več kot enouren razgovor z Giolittijem. Namen konference je bil, dobiti pojasnila glede zadržanja dalmatinskega prebivalstva in posadke, ako bi bila Italija primorana zapustiti Dalmacijo. Rimski listi poročajo, da je uspeh tega razgovora zadovoljil Giolittija. Ravno tako je pomirjena vsa javnost, ker so neosnovane vse vesti, da bi se Millo upiral izpraznitvi Dalmacije. Millo se je pred povratkom v Dalmacijo razgovarjal tudi z drugimi ministri in političnimi osebnostmi. — „Mittagspost“ prinaša to vest na uvodnem mestu z naslovom: „Izpraznitev Dalmacije“.

Sklepi poljske soc. dem. stranke.

Varšava, 28. Včeraj je bila seja sveta poljske socijalno-demokratske stranke. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri se med drugim veli: Koalijska vlada je bila primerna samo za čas, ko so se morali vsi problemi podrediti obrambi neodvisnosti in vprašanju sklepa miru. Sedaj pa je potrebna nova vlada z obsežnim politično-socialnim in gospodarskim programom. Osrednji izvrševalni odbor stranke in združene socijalno-demokratske poslance se pozivljata, da izdelata program socialnih in političnih zahtev stranke. Svet pozivlje nadalje vse organizacije stranke, naj izvrše priprave za deželnozborske volitve.

KANDIDATURA TRUMBIČA.

Split, 28. Zastopniki kmetijske stranke so sponi na volilnem sestanku izjavili, da bodo na vso moč podpirali kandidaturu dr. Trumbića kot nosilca izvenstrankarske listine in da zato odstojajo od svoje strankarske listine. Zastopnik ljudske stranke, prof. Juras, je izjavil, da bo prigovarjal z vso močjo, da bi tudi ljudska stranka podpirala listo z dr. Trumbićem.

JUGOSLAVIJA IN ZVEZA NARODOV.

Zagreb, 28. „Narodna Politika“ poroča iz Belgrada, da bo naša vlada poslala na prvi sestanek zveze narodov, ki bo 15. novembra t. l. tri deležarje, in sicer enega Srba, Hrvat in Slovenca. Prve seje se bo udeležil tudi ministrski predsednik dr. Vesnić.

VOLITEV REGENTA NA GRŠKEM.

LDU, Beograd, 27. Iz Aten javljajo: Parlament je sklican za četrtek dne 28. t. m. Sodeč po podatkih iz zanesljivih virov, sta admiral Komandoriotis in bivši ministrski predsednik Zaimis najresnejša kandidata za regenta. Kar se tiče izvolitve princa Pavla menijo, da bo delal bivši kralj Konstantin zapreke in da ne bo dovolil sinu, da sidi na Grško, dokler ne bodo končane politve v parlament. Kakor hitro bodo vse zapreke odstranjene, bo princ Pavel takoj zasedel prestol, ker je po postavi že polnoleten. Princ je star 18 let.

KONEC STAVKE V GRADCU.

Gradec, 28. Pogajanja, ki so se včeraj pričela med dejelno vlado in med izvrševalnim odsekom zveze nameščencev južne železnice so uspela. Nocoj ob polnoč se je vzpostavil promet.

ZA IZBOLJŠANJE PREHRANJEVALNEGA STANJA V ČEHOSLOVAŠKI.

Praga, 28. Nemški listi poročajo o odnosu kmetijskih socijalno-demokratskih parlamentarcev, ki so se zglasili pri ministrskem predsedniku Černem predvsem radi neugodnega prehranjevalnega stanja v nemških okraih.

MADŽARSKA MIROVNA POGODBA.

Belgrad, 28. Ministri za zunanje stvari dr. Trumbić je predložil narodnemu predstavništvu v rešitev zakonski predlog o mirovni pogodbi med zavezniškimi silami in Madžarsko. Zakonski predlog je že dobil predsankcijo krone.

POLOŽAJ V RUDARSKI STAVKI NA ANGLEŠKEM.

London, 28. Poročajo zaradi rudarske stavke se nadaljuje. Konferenca strokovnih organizacij, na kateri naj bi se posvetovali o stavki, je odložena na četrtek, ker smatrajo, da stavka do takrat ne bo končana.

London, 28. Trdi se, da so v pogajanjih med rudarji in vlado nastale težkoče zavoljo novih zahtev rudarjev. Kabinet se bo danes z delegati rudarjev sestal h konferenci.

RUSKO-UKRAJINSKI BOJ.

Moskva, 28. oktobra. (Brezlično.) Frontno poročilo od 27. t. m.: Pri Nikolsku smo prekorčili Dniver in podimmo sovražnika proti jugu. Pri Polozu smo zasedli Rastorv in prodiramo dalje.

Dunaj, 28. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Tarnova: Po umiku boljševikov so ukrajinske čete 26. t. m. zasedle črto ob Rugu pri Krasinu. Na vzhodu so dosegle Lipovec in stoje na severu pri Borkičevu.

WILSON O ZVEZI NARODOV.

Washington, 28. V nagovoru odposlanstva republikancev je delal predsednik Wilson o zvezi narodov: Velike žrtve Amerike v vojni bodo brezuspešne, ako se pričeto delo ne konča. — Wilson je svaril pred naziranjem, da le Nemčija edini narod, ki volji imperalistične načrte in ki bi se dal zavesti k napadu. So še drugi narodi, katere privržan gospodarska ljubosumnost in želja po gospodstvu. Tem narodom bi se morali zoperstaviti in jim pokazati, da se bo ves svet postavil proti njim, ako bi hoteli noviti poizkus Nemčije. — Wilson je dodal, da ni nobenega drugega sredstva za ohranitev mira, kakor zveza narodov.

Komunisti in parlament.

Komunisti so vedeli, doslej kot skrajno revolucionarna stranka, ki je odločno odklanjala vsako sodelovanje z meščanskimi strankami. Komunisti so odklanjali parlament, odklanjali vsake pregovore, vsako pakiranje. Komunisti so priznavali samo eno vodilno in glavno načelo: diktaturo proletariata in to takojšnje diktaturo. Ne tiste diktature, katero je treba pripravljati idejno in materialno, za katere uresničenje se je treba no »starih nazorih« boriti korakoma, ampak takojšnja krvava revolucija naj pripravi pot uresnitvi starih idealov delavskega razreda.

V Jugoslaviji je bilo razpoloženje za komunistično taktiko veliko zlasti v Belgradu in v Srbiji. mnogo večje kakor v takozvanih »prečasnih« kraji (prečani so tisti, ki prebivajo »preko« Save in Donave, torej izven Srbije). To je popolnoma naravno in razumljivo, ako pomislimo na dva momenta: na tesne politične in verske zveze, katere so obstajale že od nekdaj med Srbijo in Rusijo in drugič na razpoloženje srbskega delavstva in srbskih kmetov do končani vojski.

Politično in versko je bila Srbija že od nekdaj nekaka ruska filijala. Zato ni čudno, če je naša revolucionarna gibanje, ki je vrglo v Rusijo vse na tla, kar je bilo v zvezi z vojsko, silno vplobno odmev. Le zamislimo se v duhu priprostosti srbskega delavca, kmeta in delavca na vojski. Sedem let sedem dolgih let je nosil orožje, večina njih je bilo ranjenih, bežal je iz svojega doma v vse močnje kraje sveta, ker so mu domačini in delavnice zasedli tuči nihče ni vedel, kaj je z ženo in otroci, kaj je s starši in brati. Gnali so jih preko Albanije na Krf, vozili jih na Francosko in v Afriko in v Rusijo in bogve kam še, dokler niso ti reveži do vsem neznosnem trpljenju vendarle zonet prišli domov. A kaj so našli doma?

Kmetje so našli porušene domove in onemogočena nola, delavci porušene fabrike in delavnice. Vse uničeno, pusto, prazno. Nikjer obleke, nikjer obhvala, nikjer hrane ne za nje ne za rodovino, če in le snob še našel.

Na drugi strani so na ti mučeniki, katere je vojska ožulila do zadnjega, gledali razkošje in bogstvo onih, ki so se vračali iz tujine, kjer so leno in mirno živeli ves čas vojske na državne stroške in še obogateli. Gledali so bogastvo onih, ki so v službi Avstrijcev kot nakupovalci in verižniki ljudstvo drli in mu odvzeli zadnji kosček kruha, da so odnili svoje žene. In ko je padla Sava kot meja, so morali ti mučeniki reveži zonet samo sledati, kako so pravi in lažni tretovi vlačili blago iz bogate Vojvodine in Hrvaške v Beograd, kjer so jim prodajali po nezasišanih cenah. Gledali so morali vso ono strašno korupcijo in enilobo, ki se je raznašala v celi državni upravi do najvišjih mest. Gledali so in — mislili!

Kaj so si mislili, da kaj to si morali misliti ti trpinji? Ali je zanje še obstajal pojem pravice? Ne! Kaj je poštenje, kaj je solidarnost, kaj je človečanstvo? Fraze, same fraze, katere je treba razbiti, katere je

treba uničiti, streti, razdelati in pokorati in to čim prej, tem bolje! Je li čudno potem, če je našel klic: Živela diktatura, živela krvava revolucija, živela vislice in mitraljeze — tako širok odmev v srcu nesrečne izmožgane mase? Ali je čudo, če bi bila ta masa najraje svoje krvose potonila v svoji lastni krvi?

To razpoloženje so znali spretno izrabiti oni, ki so verovali v Moskvu. Oni so pokazali narodu s prstom na vzhod in rekli: Tako je potrebno! Posnemajte jih! Samo od Moskve je močna rešitev! Delajte še vi tako!

Da če bi Srbija bila Rusija. Toda med obeh deželama je razlika. Srbija je imela ustavo, je imela vsaj senco demokracije, kjer je ljudstvo imelo vsaj nekoliko izpregovoril, dočim v Rusiji ne kmet ne delavec nista vedela, kaj se pravi glasovanje. To je eno. Drugo: V Jugoslaviji so se začele vsled naravne bogastva zemlje rane, katere je narodu zadala sedemletna vojska, polavoma celiti in tisto silno nezadovoljstvo v obstoječimi razmerami je začelo izminjavati. To vidijo in vedo vsi, in zato rada upanje na možnost takojšnje revolucije in takojšnje preobrata od dne do dne.

Voditelji komunističnega pokreta so to tudi uvideli in zato so svojo skrajno revolucionarno taktiko ublažili. Ublažili so jo orvč, ker so sklenili udeležiti se občasnih volitev. To je bil prvi korak na parlamentarni tla. Drugič so položili predloščano prisoje. To je bil drugi korak približevanja stari taktiki. Tretjič so sklenili udeležiti se tudi volitev v parlament, kar je najodločilnejši korak: Če postavim kandidate in grem v parlament, potem tega ne delam zaradi šterta glasov, ampak da dobim svoj zastop. Ta zastop ima nalogo, da pride do moči in sicer na parlamentarnih tleh. Če pride do moči, prevzame tudi vlado in sicer parlamentarno vlado. Kaj se to pravi: Ali ne menimo na povratku od diktatorskih v starim demokratskim metodam? Ali niso komunisti na najboljšem potu, da postanejo tudi oni »natriotice«?

Kie je krvava revolucija, kie takojšnja diktatura? Prva povojna doba je bila res ugodna za skrajni radikalizem, ker so bile razmere tako napete, da je vse sililo in tiščalo v ekstremne skrajnosti. Na eni strani blazna vojaška diktatura na drugi strani strani odnor po delavski diktaturi. Danes so te skrajnosti minile, ž ntimi vred na tudi razpoloženje za radikalizem.

Svet, tudi delavski in kmečki svet se obrača zonet k sistematičnemu delu, k mirni in nekrvavi in razvojni revoluciji. Teror ne velja! Kar je bilo močeno v Rusiji pred tremi leti, pri nas danes ni več močeno.

Delavci in kmetje! Odločite sedaj sami, ali je bolje: Ali mirno, potem organizacije izobrazbe in šolanja pripravljati vse potrebno da dobite v svoje roke politično moč, ali je bolje samo kričati živela revolucija in tiste ne dočakati ali na celo nenormalno neprivravljen lo izzvati? Kaj je bolje?

O „razkolu“ stranke v Mariboru.

O tem piše tranasti »Rdeči Prapor« cele kolone. Za njim gobezo, da o »razkolu meščanski list, veselo se tega polava, ker mislijo, da jim bo pomagati pri bližnjih volitvah. Toda ljudstvo bo spreledalo to grdo igranje in bo izrazil laži komunisti z mariborskimi liberalci in klerikalci pod enim »klobukom. Sedaj posebno na Stajerskem agitralo proti naši stran-

ki z izmišljenimi gesli. Resnica je le to, da so v novembru lanskega leta prišli v Mariboru nekateri mladi ljudje v stranko, ki so sedaj začeli razvijati zoner nio. Iz sebičnih namerov največ. Mislili so, da bodo na hrbitih delavcev takoj zlezli med poslance. To pa ni močeno, kajti treba je, da ljudje nokažemo pri z večletnim delom da so res socialisti, ker

na besede same nihče nič dati ne more. Eden od teh je Nachtigal v Mariboru, o katerem se je že dolgo slutilo, da ima taine zveze s komunističnimi krogi v Belgradu. Juhe, ki jo Nachtigal kuha, na mariborsko delavstvo ne bo poklenalo. Sai pozna njegova »lunaštva«. Drugi je neki Tone Gmaier, ki svoječasno ni mogel zadostiti svojim ambicijam pri volakih na sedaj hoče biti — kandidat Prosto mu! Da na tega človeka nokažemo v pravi inči naj navedemo sledeče. Ker se je slutilo da se med strankinimi pristaši nekaj kuha, je načelstvo dalo nekaterim tamošnjim strankinim članom v podpis listino, katere se glasi:

»Konferenca načelstva JSDS. in mariborskih članov izvršev odhoda v Mariboru dne 19. IX. 1920 ugotavlja, da zahteva nenasno noimovante strankinega političnega položaja od strankinega dela mariborskega delavstva nuno razjasnitve.

Da se ta za notranjo strankno konsolidacijo nuno potrebna razlase nitev izvrši sklenemo:

1. Kakor po celi Sloveniji, tako je treba v načelnim bojem proti komunizmu začeti tudi v Mariboru, kerkoli se potavi.

2. Članstvo v politični organizaciji je nemudoma ugotoviti na podlagi, da nihče ne more biti član politične stranke JSDS, kdor ne podpiše izjave, da se strinja s programom JSDS.

3. Mariborskim strankinim pristajem se varuje v polnem obsegu njihova pravica predlagati primerne osebe kot kandidate za konstituanto. O vseh predlaganih kandidatih na odloča strankni zbor.

V Mariboru, dne 19. IX. 1920. Dr. Korun s. r. prof. Ivan Faval s. r. Filip Uratnik s. r. Viktor Eržen s. r. Josip Kopač s. r. Nachtigal Josip s. r. Bahun s. r. A. Kreutzer s. r. A. Slanovec s. r. Holnik s. r. Tone Gmaier s. r.

To je bilo torej 19. septembra 1920. Že dne 25. oktobra 1920 pa, torej komaj mesec dni pozneje je pisal ta Tone Gmaier v Marbek nekemu našemu sodružu tale pismo:

»Možgode ste že kaj čuli, da smo v Mariboru obračunali s socialpartijci, kakor sem vam že dobri proročeval. Hoteli so pri nas loviti mandate (kdo? ur.) za državni zbor, pa smo jim pokazali vrata. Sklenili smo da delujemo za enotno listo združenega proletariata na Stajerskem, skunno s komunističnimi organizacijami. Sivar je že perfektna, treba je samo malo agitacije. Prosim, da tudi Vi zastavite svoj voliv pri vseh ljudih, o katerih mislite da čitijo socialistično, da glasujejo samo za enotno proletarsko listo.

Postali bomo ljudem našo resolucijo in zato prosim tudi Vas da nadpirate to idejo kolikor Vam močode. Seveda če Vam službeni odnosaš ne dopušča direktno, potem pač notihoma od roža do roža. Vsaka pomoč je dobro došla in zato Vas nozdavilam v nadi, da boste na Vaših (lena slovenščina! ur.) močeh delovali! Pozdrav!

Tone Gmaier s. r.

Komunisti so dva tri ljudi v Mariboru kumili, da bi napravili zmešnjava. Ne ho nič! Mariborsko delavstvo je bilo socijalno demokratično in tako bo tudi ostalo. O vsom Gmaieru pa si lahko napravijo sodbo vsak sam. Poštenosti v njegovih delih ni nobene in dostojni ljudje in takih je v Mariboru med delavstvom velika večina si bodo premislili, še kdaj sestati skupaj z ljudmi, ki niso nič drugega kot navadni — Mandatsiliteri.

Vpišljite zaostalo naročnino za »NAPREJ«, da se Vam njega pošiljanje ne ustavi.

Sleparske volilne metode.

1. Po deželi sleparijo samostojne kmetije ljudstvo, da se je naša »Kmetijsko delavska zveza« združila s »Samostojno kmetijsko stranko« in da morajo člani »Kmetijsko-delavske zveze« voliti s samostojneži. To je erda laž! KDZ. voli socialno demokratično!

2. Na Štaterskem agitirajo komunisti, da so se socialni demokrati z njimi združili in da taji delavstvo voli komuniste. To je erda laž. Delavstvo ho volilo socialno demokratično! Komunisti delajo zdrano na željo in na korist kapitalističnih strank.

3. Klerikalci vodijo po svojih shodih neke »socialiste«, katerim potem lažno plemenitizirajo tako da »socialisti« vrdno govorijo in osramočen odide. To je erd klerikalni manever! Ti »socialisti« so plačani klerikalni agitatorji, ki se v krajih, kjer jih nihče ne pozna, izdajajo za »socialiste« in se prav erdo in neumno vedelo. S to novo metodo hočelo klerikalci socialnim demokratom vzeti pri ljudstvu ugodje. Primate te sleparije in jim izprašajte vesti!

Proletarskim ženam!

Le kratak čas nas še loči, ko bo došli naši možje bratje in sinovi na volišče. Kaj bomo na starle me žene? Ali bomo sedele doma za pečjo, ter premišlevale ta leni družabni red, ki le hale no božji volji narejen in se va nima nihče pravice dotikati? V spominu nam je še vsem, kako je med volno vse časopise klicalo ženi naj vztraja pri delu, naj ne omajava nene roke, da ne opadne ves rod in resnično, k vztrajnosti žene se imamo zahvaliti, da ni svet, zlasti pa Evropa nistala podrti groblja. Kamorkoli so postavili ponore tako zanikavano ženo, natisbo v tovarno, pisarno k železnici, prileta je za njo kosa sekira povsod je naredila več kot svojo dolžnost. Ni te opravljala niti pradalajoča dela temveč tudi vsa moška.

Vse kulturne države so se izkazale ženi hvaležne s tem da so ji dale volilno pravico. Priznalo so da zasluži, da za sebe in svoje otroke odločite tam, kjer se delajo zakoni.

Kaj na v naši leni in svobodni Jugoslaviji? Kdo je bil resnični prijatelj žen? Bila je to edina socialna demokracija, ki se je potegovala za žensko volilno pravico ne glede na to, ali bodo te žene volile socialno-demokratično ali ne. Vsi državniki pri nas so na v zahvalo zamašili ženi usta s tem da si niso dali volilne pravice. Sicer so se gospodje v Belgradu nekaj časa prepirali o tem. — Liberalci so bili mnenja da naj se med ženami izbira. Človek bi mislil da ako se ima že izbirati, naj bi se izbiralo tako da jo dobi tista ki je največ delala in trpela ter ocredila največ državljanov. A temu ni bilo tako. Gospodje so bili mnenja, da naj bi jo prva dobila takomenovana inteligentna žena. Toraj te tista, kateri so rolenice že v zibelko prinesle toliko sreče da se je morala toliko izolati da je nastopila službo v kaki pisarni, pri nošči ali v šoli, ali ona ki je imela srečo pri moštvi, da je lahko vzdrževala 2 ali 3 sužnje, ki so ji opravljale gospodinska in materialna dela. Toraj te, kateri se niti ne sanja o ženskem trpljenju, naj bi zastopale v državnem zboru troje proletarski ženski spol.

Po dolgem prerekanju so se gospodje na vse zadnje vendar sporazumeli in sicer tako da so vsi skupaj prišli na žensko volilno pravico, ker mnenja so bili, da ta žena za delo in trpljenje ni prenemurna, pač na le prenemurna, da bi morala udariti tam, kjer bi si morala to trpljenje zmanjšati, to je v konstituenti in parlamentu.

Ne smemo pozabiti še na druge gospodje, ki hočejo biti na videz tudi veliki zaščitniki proletarskih žen. To so naši klerikalci. Ti so priravnjeni dati tudi proletarski ženi volilno pra-

vico ali le v njih kratkih klet se jim dozdeva, da imajo žene tako prepirane da bodo skrbele za njihova te na onem svetu, pustile jih bodo na na tem svetu v miru še nadalje onim ki jih uživajo že sedaj.

Oseleimo si nekoliko to široko cesto na kateri vodijo naši klerikalni gospodje ljudi proti nebesom. Prišli bomo kmalu do tega da na ti cesti ni niti trohice krščanstva. Oseleimo si njihovo delo pred nekoliko leti, ko so imeli še v rokah krmilo stare Avstrije. Socialna demokracija je ulazila interelacijo za interelacijo, ba bi se bilo ustanovilo starostno zavarovanje. Ali gospodje ni imela zato nikdar ušes in seveda za kaj takega nikoli denarja. Koliko grenkih solz bi se bilo nesusilo na starih velih licih, ko bi se bilo že takrat uvedlo starostno zavarovanje. Nasprotno pa je bilo na za puške in kanone kar cele vagonne. Ko so opravili to gospodje to prvo boro donadljivo delo, da so oborožili staro Avstrijo od nog do glave, je bilo treba misliti na drugo delo. Kak shuškatki ljudstvo na vojno? Vsem nam je še v živem spominu slovensko katoliško časopisje in Unionska dvorana! Klerikalni mešetariji misli, ako so svojo bogo Sušteršiča poslali s cekini okrašenega v Svico, ali kamorkoli da ho ljudstvo zlasti delovno, ki je toliko trpelo v svetovni vojni, pozabilo vnebovnične grehe teh ljudi. A zelo se motijo. Ravno nasprotno čim bolj se ho ljudstvo zavedalo tem bolj jih bo zanuščalo.

Zlasti na kličem vam ženam zbudite se! Nanačno je mnenje nekaterih da se ženi ni treba učiti politike. — Pomnite! Politika je ki nam zopoveduje, kakšen naj bo kosček kruna, ki ga smemo odrezati svojim otrokom. Ne smemo se ne nadejati da nam bo prinesel kdo pravice na krožniku, ako se same ne bomo z vsa silo borile zanjo. Treba nam je močne ženske socialne demokratične organizacije, ker le z njo si bomo priporile pravice ki nam pripadajo. So slučaj, da se je kak grešnik, ki je spoznal svoj greh izpovedal. Vprašamo se, ali so se tudi naši klerikalni gospodje od odhoda njih očevega generala kaj izpremenili? Ali se je njihovo časopisje kaj izpreobrnilo, ter začelo učiti Jezusov nauk in delati za mir in lučezan med narod? Le natančno va čitate in videli boste kmalu da je to časopisje še vedno pravo lucifersko delo, ki ustvarja ugroze sovražstvo znotraj in zunaj domovine. Nisem med tistimi, ki bi želela da se te ljudi telesno kaznuje. Želja moja na je, da se jim napravijo duševne kazni s tem, da se vse ljudstvo, zlasti na delavno z vsem studom obrne od njih in vrže to enusno časopisje iz svojih stanovanj, ter se naroči na socialno demo-

kratično. Druge poti ni tudi za ženo, ki mora postati sponzornica za svoje pravice. Proletarka.

Politične vesti.

+ Pašić in jugoslovansko-italijanski pregovori. Ko je bilo treba pregovore z Italijani, ki so bili v Pallanzi prekinjeni, pred nekaj tedni nadaljevati, je Pašić svoje nadaljnje sodelovanje odklonil. O vzrokih tega nepričakovanega koraka se je mnogo ugaibalo. Eni pravijo, da hoče raje Trumbiću prepustiti odgovornost za očividni poraz, ki ga bomo doživeli, mesto da bi on sam prevzel in nosil odgovornost tudi v odločilnem trenutku. Drugi pa vedo za drug vzrok: Nikola Pašić ni samo državnik in diplomat, ampak tudi mož, ki ve ceniti vrednost denarja. On ima v Beogradu svojo banko, kjer bo njegov sin užival do smrti sinekuro. Tudi rudnikov ni zanemarjal, katere bodo na njegov račun eksploatirali Francozi. Dotlej je šlo vse lepo in gladko. Vrag pa je bil z veleposlovstvom na Kosovu. To spada pod agrarno reformo in bi se moralo razdeliti, kakor to določa zakon. Razdelitev bi se imela vršiti ravno za časa njegove odsotnosti v Italiji. Ta boljševiski načrt je pa starega gospoda tako razkačil, da je sklenil živovati svojo diplomatsko slavo, pozabiti na sovražstvo do Trumbića in ostati doma v Beogradu, kjer je pisal mesto diplomatskih not — pritožbo na ministrstvo za agrarno reformo, da se njegovo imetje v Macedoniji pusti v miru.

Ali bodo kmetije sedaj razumeli, zakaj se radikalci s Pašićem na čelu zavzemajo za tako rešitev agrarne reforme, da bo treba zemljo prav mastno plačati? Največja opora radikalcev in najbolj njihovi zavetniki pa so slovenski klerikalci (zaradi škofovskih posestev).

+ Zopet afera. Z denarjem, ki so ga darovali Francozi, Angličani in Amerikanci različnim dobrotornim ustanovam za podporo Srbov za časa vojne na naslov »Srbskega Rdečega Kriza« in »Srbskih žen« v Parizu, so se godile velike nepravilnosti in goljufije, ki sedaj polagoma prihajajo na dan. Belgrajski listi so opetovano ostro napadali sedanjega predsednika vlade g. Vesniča, kaj je z milijonom frankov, ki niso nikjer zaračunani, in Vesnič se ni povzpelo do tega, da bi bil tožil le en list, ampak je na kratko izjavil, da on z gnusom prehaja preko takih ostudnosti na »dnevni red«. Po naših mislih je sodniška preiskava v takih delikatnih slučajih mnogo boljše kot indignirana molčevnost, ki da mnogo misli. Sedaj je na dnevnem redu drugi slučaj. Neki Rista Moravac, ki je bil baie »iferant« društva »Srpskih žen«, je bil obtožen zaradi različnih prevar, in postavljen je bil pred sodišče. Kakor pa poroča »Zvono«, je vložil prošnjo za abolicijo procesa na ministrstvo za pravosodje preko bosanske vlade, ki je prošnjo pripotočila. Seveda, g. Moravec je radikalec, predsednik vlade Vesnič je radikalec, torej vrana vrani ne bo očel hvaležnosti. In tako družbo podpirajo slovenski klerikalci z dr. Korolcem na čelu!

+ Kandidatura dr. Gregorina. Kakor javljajo demokratski listi, je naprosila JDS dr. Gregorina, da kandidira na njeni listi. Mi nismo nič proti osebi dr. Gregorina in za visoko čislamo kot nesebičnega poštenjaka, kateremu politično delovanje ne te da ni prineslo koristi, ampak je mož izgubil še to, kar je imel. Ta okolnost seveda znatno povečava politično avtoriteto dr. Gregorina, in če se ne varamo, je JDS baš to delstvo jako spretno izkoristila, ker je nadeja, da bo že čut hvaležnosti do dr. Gregorina privedel mnoge volilce do tega, da dajo njemu svoj glas, ki bo pa seveda prišel tudi na korist JDS. Taka igra s politično avtoriteto znanega poštenjaka ni v redu. Mi smo mnenja, da se da hvaležnost za zaslužno javno delovanje pokazati tudi drugače kakor s takim izražanjem dobrega imena in z odposiljanjem v parlament.

+ Po dr. Sušteršiču diši! Kakor smo že javili, se je dr. Sušteršič preselil z Dunaja v Celovec. Tu bo otvoril svojo odvetniško pisarno in kakor je poročal »Večerni list«, ki bo o stvari gotovo dobro poučen, bo tu »zastopal« interese koroških Slovencev, (seveda za Habsburgovce!) — Nam se le zdi, da hoče Sušteršič to svoje »zastopstvo« porabiti v to, da bi lažje prodrl v Ljubljano in dobil boljše zveze s klerikalci pod pretrvezo, da zastopa koroške Slovence...

+ Mesto Pečuh, ki so ga te dni izpraznile jugoslovanske čete, je z okolico potom glasovanja proglasilo republiko, ki ima 400.000 prebivalcev. Župan Pečuha Lindner je izjavil, da prebivalstvo neomajno vstraja na oktoberskem revolucijskem programu. To poroča »Češkoslovenska republika«. Naš korespondenčni urad te vesti še ni potrdil.

+ Predsednik bosanske vlade bo po nepotrebnih vesteh »Jugoslovenskega lista« Voislav Šola, v tem, ko odide Ate-nazij Šola kot poslanik v Kjöbenhaven.

+ Ameriške vojne ladje ostale so v Jadranskem morju, dokler se ne zaključijo pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. — Amerikanci so pogumni in potrpežljivi, pa se ne ustrašijo niti najtežavnejših težav, da izvedejo vse, kar so si enkrat v glavo postavili. Dal bog, da jim v tem slučaju ne bo treba izvajati do sodnega dne!

+ Madžarska noče ratificirati mirovne pogodbe. Poslaniška konferenca je zadnikrat pozvala Madžarsko, naj ratificira mirovno pogodbo do 18. novembra.

+ Dobrovolci in volitve. V Beogradu je vršil kongres dobrovolcev, na katerem je bilo sklenjeno, da dobrovolci ne bodo nastopili pri volitvah kot posebna politična skupina, temveč bodo zahtevali od demokratov in radikalcev, da jim na svojih listah odstopijo gotovo število mandatov za njihove kandidate. Za pogajanja s političnimi klubi je bil izvoljen tričlanski odbor.

+ Čete generala Jugićeviča v Subotici. Nekateri hrvaški listi poročajo, da se nahaja v Subotici okrog 15.000 mož bivše armade kontrarevolucionarnega generala Jugićeviča. Te ruske čete čakajo sedaj v Subotici na odhod na Krim, da se pridružijo tam armadi generala Wrangla. General Müller, glavni pooblaščenec generala Wrangla v Parizu, je te dni že poslal denarni fond, ki se bo pozabili za oskrbo ostankov Jugićevičeve vojske. Kakor vse kaže gre belgrajska vlada ruskim kontrarevolucionarjem povsod na roko in je očitno sklenila tudi dogovor z Wranglom. Kakor smo že javili se bo v kratkem prišlo v Jugoslavijo zopet 10.000 ruskih beguncev.

+ Novi komunisti. »Die rote Fahne« objavlja skupni poziv novih komunistov in komunistov proti parlamentarizmu in za diktaturo proletarijata. Na ta način so se zedinili bivši neodvisni levčarji s komunisti.

+ Frakcija neodvisnih socialistov v pruskem parlamentu se je razcepila v dve skupini. V prvi (desnica) je 13 poslancev s predsednikom posl. Ludwigo, v drugi (levica) je pa 9 članov s predsednikom posl. Hoffmannom. — Razcepila se je tudi neodvisna stranka na berlinski mestni občini: 64 svetovalcev je ostalo na desnici, 20 jih je odšlo na levico.

+ Nemški nacionalci se niso še spametovale. V Hanovru so otvorili 25. t. m. drugo zborovanje nemške nacionalne ljudske stranke. Bivši državni minister Hertig je v svojem pozdravnem govoru poudarjal naraščanje stranke in je dejal, da smatra za koristno, da ostanejo nemški nacionalci v opoziciji. Potem je izjavil: Naš smoter je rodovita država. Iz Prusije prodirajo hočemo osvojiti državo. Skupno z Bavarsko hočemo osnovati urejeno državo. Naposleu se je priznal za monarhista, rekoč: »Imeti hočemo zopet krepkega cesarja!« Potem je bila sprejeta tale resolucija: Nemško-nacionalna ljudska stranka stoji na temelju državne edi-

nosti vseh nemških plemen. Kar najtopleje je pozdravlja željo in voljo Avstrijcev, da se priklonijo k nemški državi in zahteva, da se njim in vsem protipravnim pod tuji jarem potisnjenim rojakom nemudoma prizna vsem narodom obljubljena pravica do svobodne samoodločbe. »Potem je povzel besedo zastopnik velikonemške ljudske stranke na Tirolskem dr. Weisshaupt in dejal: Pač se je anektirala nemška dežela, Južna Tirolska, ne morejo se pa osvoboditi nemška srca. Prišel sem, da povem, da hoče Nemška Južna Tirolska k Nemčiji. (Živahno odobravanje.) Zahteva se Bismarkova država. V Avstriji pa le položaj čisto drugačen. Ondi ne kliče nihče po monarhiji. Revolucija je zapodila dinastijo, ki je že ob zadnji uri izdala in prodala sebe in nemško državo. — Zastopnik nemških nacionalcev na Češkoslovaškem se je pridružil tej izjavi in je izrazil nado, da se osvobodijo sudetski Nemci.

Tiskovna pomota. V včerajšnji našo notico o kandidaturi dr. Bogomila Vošnjaka se je vrnila neluha tiskovna pomota. Zadržni stavek se ima glasiti: »So ljudje (ne ljudje!) ki bi bili radi poslanci, so pa tudi ljudje, ki bi bili radi poslaniki.«

Kriza med gledališkimi igralci in upravo narodnega gledališča.

Kriza med gledališkimi igralci in upravo postaja od dne do dne ostrejša. Igralci so zahtevali od uprave, da posviti v prvi vrsti največjo pažnjo vpriporitvini slovenskem jeziku in da podpira v prvi vrsti razvoj jugoslov. gled. umetnosti, da ne zapostavlja slovenskih vpriporitev za ruskimi in da omogoča dostojno vpriporitve s tem, da preskrbi za primerno opremo in potrebno število vaj. Obenem zahtevajo da začne uprava dostojno in pravično postopati z njimi. Razum tega zahtevajo le radi moralnega stanja, takojšnjo revizijo pogodb in sicer po sposobnosti. Dosedaj imajo slovenski prvi igralci gaže od 2400 K do 3000 K, dočim imajo ruski epizodisti 3000 K. (Prvi kapelnik ima 3000 kron. Ruski režiser in žena imata 13.500 K!!!) Poleg tega so v ansamblu ljubljanske drame slovenski igralci, ki igrajo večje vloge in nimajo niti eksistenčne gaže.

Kakor čujemo, ni uprava do sedaj niti odgovorila na te ponižne zahteve, igralcev, da, izrazila se je celo, »povišala se vam bode gaža edino le v slučaju, da kdo izmed vas umre, ali pa, če kdo izmed vas prostovoljno izstopi.«

Kakor čujemo, poteče ultimatum, stavljen upravi, dne 30. t. m., ter je pričakovati od igralcev, ki so med seboj zelo solidarni, da stopijo v štralk za svoje zahteve.

Organizacijski vestnik.

Iz strok. organizacije.

Kongres zedinjenja lesnih delavcev v Jugoslaviji se vrši 31. okt. in prihodnje dni v Zagrebu. Za ta kongres vlada med lesnimi delavci veliko zanimanje, ker se izvrši važni sklepi. Slovenci pošljejo na ta kongres pet delegatov. O poteku kongresa in njeza sklepih bomo poročali.

Čevljarski pomočniki v Ljubljani se nahajajo v mezdnem gibanju. Zato opozarjamo vse čevljarske pomočnike izven Ljubljane, naj ne iščejo pri ljubljanskih čevljarskih mojstrih dela, dokler ne bo mezdno gibanje končano.

Vestnik Svobode.

Pevski odsek »Svobode« pozivlja svoje člane, da se gotovo udeležijo vane dne, v petek, dne 29. oktobra in zadnje vane v soboto, dne 30. t. m. Ob tej priliki se naznanj odhod iz Ljubljane v Maribor. Član, ki se ne udeležijo vane, ne morejo priti v poštev in ne morejo sodelovati pri koncertu v Mariboru. — Odhori.

LISTEK.

Skritivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux.

(Dalle.)

— Usoda! je zastokal Rouletabille poleg mene.

Kateri podzemski bogovi vladajo nad nesrečo te družine! Če bi me ne omamili bi bil rešil odč. Stangersonovo pred neznanecem: zamašil bi mi usta za vedno... In čuval ne bi bil mrtev!

G. Darzac je prišel k nama. Ves je bil ohlokan. Rouletabille mu je vse povedal: kako je vse pripravljal za njegovo in za gospodičino rešitev. Kako bi za vedno odstranil neznanca če bi videl njegov obraz. In kako se je njegov načrt izjavil vsled usodvalnevega sredstva.

— Ah! če bi mi res zaupali, le prav tiho rekel če bi svetovali gospodičini, da bi mi zaupala tudi ona!

A tukaj nihče nikomur ne zaupa... hihi ne zaupa očetu... zaročenka ne zaupa zaročencu... Medtem ko ste me vi prosili, naj prenečim morilcu prihod, le ona vse priporočila, da bi jo umoril!... In prišel sem preozno... napol v snu... sem se privlekel v to sobo... kjer me je pogled na okrvavljeno nesrečnico šele docela prebudil...

Na Darzacovo prošnjo, je Rouletabille mislil prizor. Obrnil se je proti gospodičini sobi taval je ob zidu da ni nadel mi smo med tem lovili morilca no veži, no dvorišču... Vrata v predsobo so odprta: vstani: gđe-Stangersonova leži brez zavesti vznak čez pisalo mizo: oči so zarte, nočna obleka je že premočena od krvi, ki ji vre iz nrs. Rouletabille se zdi še vedno je napol v omotici, da sanja grozne sanje. Avtomatično se vrne v galerijo, odpre okno, nam zakliče o zločinu, nam ukaže streljati in se vrne v sobo. Nato ohiti skoz budar, vstani v salon, vrata so namreč napol odprta, stresa gospoda Stangersona, ki leži na zofi in ga

zbudi kakor sem tudi jaz njeza zbudil... G. Stangerson se skloni kvišku, tonu gleda na budoarju. Rouletabille ga privleče s težavo do spalnice: profesor zavleda svojo hčer, izvije se mu pretresljiv krič... Ah! zbudil se je! sedaj je zbuhen!... Oha se ontekata, na po silnem naorur verdar preneseta žrtev v neno posteljo...

Rouletabille hoče za nami, da ho izvedel... da bo vedel... a preden zamusti sobo, se ustavi pri pisalni mizi. Tukaj leži na tleh zavol... velik... Kaj dela ta zavol tu na tleh zraven pisalne mize?... Ovi le razvozlan... Rouletabille se pripogne... Listine... listine... fotografije... Cita: »Novi diferencialni elektrokon-kondenzator... itd... itd... Res, res, kakšna je tajnost bridke ironije, ki prinaša profesorju Stangersonu nazaj vso to navlako v trenutku, ko mu mori njegovo hčer... Vse bo vrel v ogenj... v ogenj!... v ogenj!... jutri.

V jutru, ki le sledil tej grozni noči, je dospel v grad preiskovalni sodnik g. Marquet, njegov pisar orožniki. Vsi smo bili zaslišani, razen seveda gđe Stangersonove, ki je v seveda med življenjem in smrtjo. Z Rouletabilom sva se že pri pogovorila, povedala sva seveda samo to, kar sva hotela. Čuval sem se predvsem ziniti besedo o temnem kabinetu in o uspalnem sredstvu. Kratko molčala sva o vsem, kar bi moglo koga dovesti do sumnje, da sva morilca pričakovala kakor tudi, da ga je pričakovala gđe Stangersonova. Nesrečnica bo itak morebiti plačala s svojim življenjem skrivnost s katero obdaja svojo morilca... Gotovo nimava pravice omalovaževati tako žrtev... Arthur Rance je pripovedoval vsem brezskrbno — tako brezskrbno, da sem se temu čudil — da je videl čuvala zadnikrat ob enajstih zvečer. Pravil je, da je prišel čuval takrat v njegovo sobo po prtižgo, da jo odlošile drugo jutro na vse zgoraj na kolodvor pri Sv. Mihaelu. Zakasnil se je precej pri njem.

rozgovarjala sta se o lovu in o tatinskih lovcih. Arthur Rance je bil v resnici namenjen odniovati zvončal v jutru in sicer kot nonavadi do Sv. Mihaela peš.

G. Stangerson je potrdil njegovo izjavo. Dodal je še, da ni večeral njegov prijatelj Arthur Rance skupno z njim, ker se je njegov gost že ob petih ponočne poslovil od nje in njegove hčerke. G. Arthur Rance se je zadovoljil za večerjo samo s šajem, ki so mu ga prinesli kar v njegovo sobo rekel je namreč, da se ne naguti prav dobro.

Vratar Bernier je poročal, po Rouletabilovih navodilih, da ga je sam čuval prošil za to noč pomoči pri lovu za tatinskimi lovci: (Čuval tega ni več mogel ovreči) domenila tega se, da se snideta ob robu narka: a ker čuval je ni bilo, mu je šel nasproti... Prišel je že blizu graiskega stolna ter zavledal črno senco ki je bežala na vso moč na nasprotno stran proti desnemu vraisnemu krilu. (Dalle prih.)

Dnevna kronika.

Poglavje k zakonu o redu in radu. Ljubljanska policija je že začela izvajati zakonski načrt o redu in o radu, čeprav ta zakon še ni ustavnim potom sankcioniran. Mnogo se v Ljubljani slučaj, kjer ljubljanski detektivji in vohuni kratko malo povabijo na kriminalni oddelki soba št. 17 razne, od gotovih ljudskih pijavk priljubljenosti in policiji nevedne osebe ter jim na znanjio rok za zapustitev Ljubljane. Poznamo slučaj, da si slavnica policija brevmu lasti pravice sodišča ter izganja ljudi brez vsakega sodnega instrumenta. O teh praktičnih policij, ki skuša zadovoljiti samopasnosti posameznih — ljudskih pijavk, poročamo v kratkem zelo obširno.

Demagogija »Večernega lista«. Našim klerikalcem socialni demokrati ne dajo spati. Kar ne vedo, kaj bi si spet izmislili, da bi napadli socialno demokracijo. Seveda, ker ji ne morejo do živga, jo skušajo blati z lažmi, obrekovanji in zavijanj. Nešteto krat smo že to dokazali v našem listu s konkretnimi slučaj. Včerajšnji »Večerni list« je v notici »gospodarstvo socialnih demokratov zopet nepošteno zavijal resnico. Pravi, da si je dunajski župan, socialni demokrat Reuman nakazal visoko letno plačo v znesku letnih 144.000 K, dočim se je bivši klerikalni župan Weiskirchner zadovoljil s 60.000 kronami. Nato pravi, da je bivši klerikalni podžupan imel letno 27.000, socialni demokrat pa jih ima 128.000 itd. Zaključuje z vzklikom: »tako znajo gospodariti socialisti, in agitira s tem za klerikalce.« »Večerni list« seveda je zmožal, da je klerikalce Weiskirchner dobival pred vojno in do prvata 60.000 mirovnih kron, ki so bile takrat vredne še 60.000 švicarskih frankov, dočim soc. dem. Reuman dobiva letnih 144.000 sedanjih nemško-avstrijskih, ali preračunano na kurz predvojnne krone letnih 4370 mirovnih kron. Enako je treba preračunati tudi vse druge številke in potem se vidi, kako so si klerikalci nakazovali masne plače in kako so upropastili dunajsko občino. Tako gospodariti so znali in še danes znajo samo klerikalci in tako nepošteno pisati znajo tudi le klerikalci!

Dolarška afeta. Ljubljana je bila pred vojno mesto mirnih in zadovoljnih meščanov, kateri se niso mnogo bavili z raznimi drznimi in v kapitalističnem smislu plodonosnimi špekulacijami. Vojna in polom sta privabila v Ljubljano nebroj elemtov, ki skušajo na lahek način brez napora in dela pridobiti zlate vire svojih eksistenci. Ker je Ljubljana postala nekako obilno mesto, so se pojavili tudi razni premikali valut in čekov zelo spretne v tem premikanju in nakupovanju tujih »zdravih valut« je bil neki K. S., ki je imel lepe zveze z raznimi ljubljanskimi veletrgovci, kateri so mu vedno poverili posredovanje pri nakupovanju dolarjev in lir. Te dni je ta verižnik za nekega trgovca kupil pri podružnici »Češke industrijske banke« 2400 dolarjev proti plačilu 319.800 kron. Po končanem poslu v banki je mirno odšel, toda blaginje je pozneje konstatiral, da mu manjka v blaginji 16.000 K. Za devoj je prijavil policiji, ki je stvar izročila državnemu pravništvu v nadaljno preiskavo.

Lept Velizar Jankovič, minister za kmetijstvo in dober zaveznik naših klerikalcev in dr. Korošca, ki se je posebej šeprosilavil na mariborskem orlovskem taboru, je bil, kakor poročajo hrvatski listi, tisti, ki je svoičas kupil za državo velikanske množine zastrupljenega (kemično se že razkrajajočega) ameriškega fižola. ki se nato prodal trgovcu Gmazu. Vsled tega fižola je nastala afeta, s katero se bavijo skoro vsi listi. Res imenitni narodni gospodarji, so tile radikalci, zavezniki klerikalcev!

Povišek kavarniških cen. Mestni magistrat je dovolil kavarnarjem sledeče povišanje cen: bela kava 4 K, črna kava 3 K, čaj z rumom 6 K, bela kava (separe) 6 K, čaj (porcija) 8 K, čaj brez vsega 3 K, čaj brez vsega (porcija) 4 K, čokolada ali kakao 6 K, kozarec mleka brez sladkorja 2,50 K in s sladkorjem 3 K, jajčni punc 14 kron, chateau 16 K, navadni punc 8 K, grok 6 K, kija 7 K in jaleca po dnevnem ceni.

Zvišanje nekaterih pristojbin. K obitavi kabineta ministra za finance z dne 20. i. m. ki je bila priobčena pred nekaj dnevi dostavlja finančna delegacija, da se zonetno 100% zvišanje tiče samo o stalnih kolkovnih pristojbin na prist. zak. iz leta 1850, in da je ta povišek računati od zneska kakor je veljal predno je zadobil moč začasnega zakona o proračunskih dvanaestlinah z dne 4. aprila 1920. V šte v šti noviček no tem zakonu plačati je torej 200% več nego pred 4. aprilom tega leta. N. pr. vlo-

ga ki in je bilo prvotno kolkovati 2 K. po omenjenem začasnem zakonu pa z 4 K. te zavezana sedaj kolku 6 K. Od ostalih »bremen« je nesebno važna ta, da se takse za pisane rešitve administrativnih oblaštav od 1. novembra zvišajo od 2 na 5 dinarjev (20 K).

Pri drž. uradu za delo se zglaša zadnje dni izredno mnogo beguncev s Koroškega, ki so morali vsled nemškega terorja zapustiti svoje kraje. Navadno so brez vsakih sredstev in sedaj nujno prosijo za delo, da se rešijo vsaj za nekaj časa, se nujno naprošajo, da priljavijo to z navedbo pogojev ljubljanski ali mariborski podružnici »Državne posredovalnice za delo«.

Drobitž. Finančno ravnateljstvo bo v kratkem končalo dela za odtužitev z in 10 kronskih bankovcev iz prometa. Mesro njih bodo izdane v promet novčanice po pol in 1 dinar, kakor tudi nikelnasti drobitž.

Brezobrestna posojila dobrovoljcem. V ministristvu za agrarno reformo je podpisal sklep, da se dobrovoljcem izdajajo brezobrestna denarna posojila. Dobrovoljci morejo zaprositi za ta posojila preko svojih udruženj.

Umrl je sodr. Smuk Ivan, mizarški pomočnik, v deželni bolnici. Podlegel je operaciji na slepiču. Pokojni je bil dolgoletni član mizarške organizacije, ter član načelstva. Bil je vnet pristaš svoje organizacije, ter odkrit prijatelj vsem, ki so ga poznali. Zapuščila mlado vdovo. Pogreb se vrši v soboto popoldne iz deželne bolnice na Vič. Bodi mu blag spomin!

Služba stalnega šolskega sluge je razpisana na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, natančneje je razvidno iz Uradnega lista št. 123.

Če človek postaja na Vodnikovem trgu, je takoj sumljiv žepne tatvine. Pekovski pomočnik Stevo Katušič, iz Banje Luke, je prišel iz Zagreba v Ljubljano, da si poišče pošteno delo. Pri sebi je imel vse dokumente poštenega delavca, legitimacijo organizacije, listino poverjenstva za socialno skrbstvo v Zagrebu ter samo tri jugoslovanske krone. Ravno kar zjutraj je prišel v mesto ter si je ogledoval mesto življenja. Zašel je tudi na Vodnikov trg in tam so ga začeli opazovati črni pogledi policajev. Nekemu agentu je bil takoj sumljiv kot žepni tat. Prijel ga je in aretirat, kajti sumljivo je, če tak človek pride med množico nakupovalnih gospodinj. Nekam silno čudno je postopanje policije v zadnjem času, da tako pridno aretirajo vsakega delavca. Za stvar se bomo še dalje zanimali in jo zasledovali.

Računska naloga za gospoda ministra pošte in brzojava. Prejeli smo: Uradna mesečna povprečna pri razrednih poštah uradnih znakov okolo 60 (šestdeset) kron. Od te svote plača poštar za petrolej (pol l na dan: 13 K krat 30 dni) 390 K, dva in premog 200 K, denarni ovitki 30 K, pečatni vosek, papir itd. 20 K; skupaj 700 K. Ostane? Rešite! — Ne gre? No enostavno. Voda urada doplača iz svojega mesečno 640 K, v treh mesecih 1920 K, kar mu odnese eno obleko.

Budimpeštanski list »A Nap« je ministristvo za notranje posle v Jugoslaviji predpovedalo.

Stanovanjske razmere v Dubrovniku so neznosne. Občina jih skuša ublažiti z naredbo, da smejo ostati tuji v mestu je največ tri dni. Za vse daljše bivanje je treba resnega vzroka in dovoljenja od okrajnega mestnega zastopstva.

Povišanje cen trahu v Sarajevu. Sarajevska občina je morala te dni zvišati cenno belemu kruhu na 16 K in črnemu na 13 K za kilogram.

Najdene stvari v času od 1. avgusta do 1. septembra: 7200 K, 1000 dinarjev; denarice: 1 zelenkasta; 4 črne usnate, 1 rujava; z drap; suknja sivo-rumena z 11 smetkami, temnorjavlj zametasti lopč, zlat črnokrašen ovalen obsek, dve moški uri (1 marke Dora), srebrna zapetna ura in ženska zapetna srebrna ura, ena žepna nikelnasta ura z verižico, listnica z 422.00 kronami, list črna z 460 K, ročna usnjata torbica z 2973 K, 1605 K avstrijskih in 400 jugosl. in dokumenti, torbica za spise s 4 geografskimi kartami itd., zlat prstan s tremi kamni, zlat prstan s kamni, knjige, 3 boe, 3 dežniki in razne druge malenkosti. Dobe se pri policijskem ravnateljstvu.

Promet s Solunom prekinjen. Policijski komisar v Bitolju javlja, da je vsled pokvarjenih mestov prekinjen promet s Solunom pri Kumani. Tudi z Grško je promet prekinjen med Lozijo in Belo Vodico. Poprave se že vrše.

Krat skočila na kralja in ga strašno ugrizla v roke in noge. Vsled ran, ki so se začele hudo obotavljati, je kralj umrl.

Pred dunajskim porotnim sodiščem vodilo veliko razpravo proti desetim komunistom, ki so obtoženi, da so hoteli pograt v zrak železniški most pri Trumavi, da so izvršili cerkveni rop, da so uporabljali ponarejene pečate itd. K razpravi, ki

obeta marsikatera zanimiva razkritja iz življenja avstrijskih komunistov, se morda še povrnemo.

Hilinka bo šel po dolarje. Kakor poroča »Pravo Lidu«, je voditelj slovaške katoliške ljudske stranke P. Hilinka zaprosil za potni list v Ameriko, kjer bo med slovaškim ljudstvom v Ameriki agitiral za finančno podporo katoliškega gibanja na Slovaškem.

Kje je drobitž? Pri policijski preiskavi so v Brnu našli pri neki kavarnarki 10 kx medenih dvovinarnikov.

Klerikalni kongres v Budimpešti se je začel te dni. Prisostvuje mu sama Jara gospoda nadvojvoda Jožef, nadvojvodinja Avgusta, papeški nuncij Chioppe, grofi, baroni, knezi in drugi taki brezdelneži. Pri tej priliki se bo ta gospoda pogovorila tudi o restavraciji habsburške vladavine.

Klerikalni teror nad delavci. Dne 21. t. m. bi bil moral v Budimpešti izbruh niti generalni štrajk. Vlada je štrajk s silo preprečila, pometala vse delavske voditelje v ječe in proglasila obsedno stanje. Tako delajo klerikalni »človekoljubi« in takozvani klerikalni delavski »prijatelji« z delavstvom, kadar dobe moč v svoje roke!

Prijava v Budimpešti. V skladišču velike belgijske madjarske jeklarne v Budimpešti je izbruhnil silen požar. Škode je za več milijonov kron.

Nemški delavci pripravljeni. Predsednik zveze nemških rudarjev poslanec Hosemann je izjavil na nekem shodu v Bochnumu, da silijo levčarski krogi delavstvo k simpatijski stavki v prilog angleškim rudarjem, toda angleški tovariši take podpore za sedaj niti ne želijo. Ustava mednarodne zveze strokovnih organizacij zahteva, da stojijo druge organizacije toliko časa pripravljene, dokler se ne zaprosi stavkajoča organizacija internacionalno, da ji priskoči na pomoč. Tega se nemške strokovne zveze držijo, toda pazijo bodo, da ne pride nemški premož, ki ga morajo oddati Francoski po ovinkih na Angleško. Če bi se to zgodilo, bodo našle tudi sredstva, da to zabranijo. Tudi v tem slučaju ni gotovo, če bi stopile nemške rske organizacije v akcijo, ker le ta ka akcija v prvi vrsti odvisna od železnice in prevoznih delavcev, sicer pa so nemški rudarji pripravljani na vse možnosti in četudi nečelo prelomiti svojih dolžnosti do antante, vendarle ne postanejo z ozirom na angleške rudarje stavko-kazi in izdajalci.

Francoški rudarji v rudokopih Loire pretrpijo s stavko. Zahtevajo povišanje svojih plač za 5 frankov dnevno.

Francoške zastave, ki so jih Nemci zaplenili v vojni l. 1870-71, so vrnili v Pariz. Tako je čast oprana in vojna l. 1870/71. za Nemce izgubljena...

Francozi in Wrangle. Kakor poročajo listi, je prišlo v Sebastopol veliko število francoskih častnikov, da vstopijo v Wranglevo armado.

Spor pri »Freiheit«. Med uredništvom desničarjev »Freiheit« in stavci tega glasila je prišlo do spora, ker so se poslednji branili staviti poročila desničarske skupine. Spor je že poravnal, stavel so se ukončili.

John Reed, član izvrševalnega odbora III. internacionale, v kateri je zastopal ameriško komunistično stranko, je umrl v Moskvi in je bil tam pokopan. John Reed je bil po poklicu žurnalst in je propagiral v Ameriki z veliko vmeno socialistično misel. Ko je izbruhnila ruska revolucija, se je podal v Rusijo in je postal kmalu eden najagresivnejših boljševikov.

Svedski komunisti in tretja internacionala. Izvrševalni odbor svedskih komunistov je sprejel z osemnajstimi proti dvema glasovoma moskovske pogoje, toda s pristavkom, da mora Moskva uvaževati specielni značaj Skandinavske in dalje, da se bodo svedski komunisti znali obvarovati vseh birokratskih metod (boljševiških namreč!). Tre presnetih 21 točk! Kamor pridejo, povsod povzročajo nezadovoljstvo in »pristavke«. Se celo pri komunistih! Wilson je napisal 14 točk, je doživel blamažo in bo nesmrten; boljševiki so napisali 21 točk (7 več), doživljajo blamažo in bodo kmalu pozabljeni.

Kulturni vesnik.

Iz gledališke pisarne. V petek dne 29. t. m. se vprizori kot slavnostna predstava ob drugi obletnici narodnega osvobodjenja Shakespearijev »Sen kresne noči« v Zupančičevem prevodu in z Mendelsonovo glasbo. (Dramska predstava v opernem gledališču, red D. Za abonente so veljavne operne vstopnice.)

»Svetlost«, časopis za književnost, znanost in umetnost pod uredništvom Veljibora Gligorića začne izhajati s 1. decembrom t. l. »Svetlost« bo izhajala mesečno. Naročnina za celo leto 40 dinarjev. — Uredništvo »Svetlosti«, Belgrad, Studeničeva ul. 57.

Anatole France »Pingvinski otok«; postlovenil A. Debeljak, založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. Prevodna knjiznica IV. Cena K 42, po pošti K 240 več. Med slobodnimi pripovedniki zavzeina Anatole France prvo mesto in med njegovimi spisi je »Pingvinski otok« njegovo najbol-

še delo. Pisatelj popisuje v parodičnih slikah povestnico pingvinov — včlovečenih ptic — vse do današnjega dne z razgledom v anarhistično bodočnost. Avtor se roga aholističnemu dlokocepstvu, ponazorje ostanek lastnine in dinastij, izvor balk in legend, osvetli nekaj strani umetnostne in književne zgodovine, predoči plastično srednji vek in preide na sodobnost obdelano na široko. Govori o porodu ljudovlade, o njenih nasprotnikih in zarotnikih, o znani Dreyfusovi zadevi, o zlorabi militarizma in meništvu, vmes pa o ljubavnih spletkah ministrov, — vse je prepoleno z duhovitimi dogodbinami in domišljicami. Izlepa ne najdete zanimivejšega romana ki b izadovoljil več slojev. One, ki so željni in željni čudovitih dejanj, kakor tudi tiste, ki hočejo idej in potez iz istinitiga življenja. Knjigo tolo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Gospodarstvo.

Dolgovi Bolgarske našim državljanom. Po mirovni pogodbi z Bolgarsko ima naša država pravico odrediti, kako je plačati dolgeve, kateri obsoje iz časa pred 9. avgustom 1920. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani poziva osebe, ki imajo terjatve proti bolgarskim podnikom iz časa pred 9. avgustom 1920, da ji čimprej sporoče ime svojega dolžnika v Bolgarii, dolgovano vsoto, kdaj je terjatev nastala in iz kakšnega razloga.

Prijava volne, kož in izdelkov ter polizdelkov iz teh tvarin. Opozarjamo na magistratni razglas v tej državni zadevi: nabit je na migratu in na raznih krajih po mestu

Madžarsko vino. Na Madžarskem plačujejo novo vino po 18 do 35 madžarskih kron liter. Toda cene se bodo še dvignile, ker je povpraševanje po vinu na Madžarskem zelo veliko.

Omejitev izvoza iz Madžarske. Finančni minister je predložil današnji narodni skupščini zakonski načrt, ki naj bi dosegel, da se prepreči namere gotovih ljudi, izogniti se plačevanju davkov. Zakonski načrt prepoveduje do nadaljnjega izvoz vsakega nepremičnega premoženja ter prenos tustranskih zahtev na inozemske račune ter nakazila vrednot nad 500 kron v inozemstvo. Ta zločin se kaznuje z ječo do petih let in denarno globo do 500.000 kron, z izgubo službe, izgubo političnih pravic in zaplenbo dotičnih vrednostnih predmetov.

Cene premoga v Belgiji so stopile za 380 fr. za tono.

Cene pavle na svetovnem trgu padajo. V New Yorku je njegova vrednost le še 21 dolarskih centov za libro, kar znači najnižjo ceno v zadnjih treh letih.

Ameriški in japonski izvoz. Številne države, ki so pred svetovno vojno bile ekonomsko odvisne od Evrope, so se za časa vojne in po njej zelo razvile. V izvoznih trgovini so Zedinjenje države kolosalno napredovale; njihov izvoz samo v prvem polletju 1920 l. je znašal 800.000.000 dolarjev, med tem ko je 1914. leta znašal dve milijardi dolarjev. Tudi Japonska je ravnotako izkoristila padec produkcije v Evropi za časa vojne. V prvih treh letih 1920. l. je narasel japonski izvoz za celih 167 milijonov jenov, a nvoz za 325 milijonov jenov. Številnih proizvodov je Japonska izvozila 1915. l. za 152 milijonov jenov, a 1920. l. je izvozila v vrednosti 623 milijonov jenov. Celokupni japonski izvoz se je dvignil v letu 1919 za 228 odstotkov v primeri z l. 1913.

Društvene vesti.

Splošna organizacija vojnih vдов in sirot za slovensko ozemlje v Ljubljani uljudno vabi v soboto dne 30. t. m. ob 7. uri zvečer na vinsko trgatve in plesno veselico, ki se vrši v prostori restavracije pri »Zlatorogu« zraven Narodne k varne. Gosposka ulica št. 3 v Ljubljani.

Sport.

Ilirija - Primorje. Danes ob 15. uri popoldne nogometna tekma med Ilirijo in Primorjem. Ob vsakem vremenu. **Nogometne tekme Croatia - Ilirija.** V nedeljo in ponedeljek se vršita na prostoru Ilirije nogometni tekmi med prvimi moštvii zagrebške Croatia in ljubljanske Ilirije. Croatia je prvotrazadni zagrebški klub in je v tej sezoni dosegla jako čedne rezultate. Tekmi se vršita ob vsakem vremenu. Začetek vsakokrat ob 15. uri. Običajna vstopnina za zunanje tekme. Dijaške in članske vstopnice se dobivajo le v predprodaji v nedeljo od 10.—12. ure na prostoru Ilirije.

Razpis službe. »Delavska izobraževalna zveza »Svoboda« razpisuje mesto

TAJNIKA.

ki mora biti več organizatoričnega dela. Službo nastopi takol. Pismene ponudbe z označbo izobrazbe in zmnožnosti naj se pošljejo na tajništvo delavske izobraževalne zveze »Svoboda«, Ljubljana-Selenburgova ul. 6, II. nadstropje.

Pred volitvami.

Nulen poziv vsem zaupnikom!

Po volilnem redu za konstituanta ima vsaka stranka, ki se udeleži volitev z lastno listo, pravico, da imenuje v volilni odbor vsake občine, oziroma v velikih občinah, v volilni odbor vsakega volišča po enega strankinega predstavnika in po enega namestnika.

Volilni red daie strankinemu predstavniku važne pravice. On ima zlasti pravico onozarjati vsakega volilca, katere volilna skrinica pripada njegovi stranki. Ako na se navi dvom o identičnosti katerega volilca sme vsak strankini predstavnik predlagati da se glasuje o tem ali se naj dotičnik priuisti k volitvi.

Tudi naša stranka bo imenovala v volilne odbore svoje predstavnike in namestnike. Predstavnike in namestnike je treba z njih imenovanjem, natančno tako kakor so vnosi v imenik volilcev predložiti sodišču zajedno s kandidato listo.

Vsi naši zaupniki se v to svrho nujno nantčajo ako tega dosedaj še niso storili da nemudoma vsi do 3. novembra t. l. snoročijo na naslov: Centralni volilni odbor v Ljubljani, Knaflijeva ulica št. 4 za vsako občino njihovega aritračnega okraja, oziroma za vsako volišče po dva naša zanesljiva in ugledna somišljenika in sicer z natančnim imenom, priimkom in sicer z natančnim imenom, priimkom in sicer z natančnim imenom, priimkom kakor so vnosi v volilni imenik

Dopisi.

Iz Štor. Na postaji Štor se pojavljajo vedno lepe karikature »narodnih socialistev«. Tako je tukajšnji napihnjenec Plahuta, zvest opreda postajenačelnika Kinka, začel fantazirati, da potrebujemo v Jugoslaviji vlade, karšna je na Madžarskem. Temu človeku se še vedno toži po starem avstrijskem vladnem sistemu, ko je koš »Feldwebel« šikaniral slovenske vojaške novince, ker niso znali nemško. Njemu menda ugaja edino služba, v kateri bi mogel delavce privezovati ob drevesna debela ali brzojavne drogove, kakor je postopal ob času vojne s slovenskimi vojniki; zato je tudi dosegel stopnjo »Feldwebelna«. Pod Horthyevim vladnim sistemom bi se pa moglo tako odlikoval, da bi mu postojenačelnik za njegovo hrabrost odstopil svoje mesto. In ta nesreča je »Zvezar« in zaupnik NSS. — Zvezarji, ki toliko pišete v vašem »Jugoslovanskem železničarju«, da moramo pomesti z »judeži« po železnicih, pometite in izčistite poprej svoje vrste, svoje »narodne judeže« in stopite pred ljudstvo s poštenim in stvarnim programom in ne pogrevajte venomer praznih in do kosti ogođenih fraz o narodnosti in narodnosti. Taka narodnost — — —

Iz Celja. Ker se je celo kopico straznikov odposlalo v okolico, ki pa nimajo pravega dela, kakor tudi ne pravega snazališča, zato hodijo isti v cinkarniške oblike spavati. — Gospodje, vsaj še tega ne dovoljate, delavstvo itak vidi lenarjenje po koth kot brezpotrebno, temnanj se pa bede ogrevajo za »take varnostne straže«. — Svetovall bi, da se v službi spečega policaja malo z mirzo vodo osvodi (opomba stavca). Zlato srce malo gospod adjunkti ma tako ne gre...

To in ono.

Velikanske gorile so ustrelili nedavno blizu Lohaya v Afriki. Bil je skoro tri metre visok in zelo težek. Žival, ki je naredila mnogo škode, je ustrelil lovec domačina.

Mačke — državni nameščenci. Londonski pristavni uradi vzdržujejo celo armado maček, da pokončajo podgane. so v ondotnih skladiščih. Dostej si ni še nihče stavl naloge, da bi bil mačke preštel, ali da mora biti njih truma jako velika. Je razvidno iz tega, da znašajo stroški za njih prehrano vsako leto 500 funtov šterlingov, kar znaša po današnjem kursu okolu tri četr milijona kron. Te živali niso kaj posebno krasni eksemplarji, ker se pristavnii uradi drugače malo brigajo za zboljšanje njihovega plemena. Mačke dobivajo kot za poboljšek k podganam in mišim, katero morajo »uradno« gollati, vsak dan opoldne kosček mesa. Mnoge starejše mačke imajo svoja določena lovišča in »obedujejo« tudi zmeraj na istem mestu. Ljublo red kakor pošteti uradniki.

Povprečna starost ljudi v raznih državah: Na Norveškem 62 let in 5 mesecev, na Danskem 63, na Švedskem 64, v Belgiji 57 let in 4 mesece, na Irskem 56 let 9 mesecev, v Angliji 54, v Italiji 53 let, na Nizozemskem 52 let in 8 mesecev, v Švici 52 let in 2 mesece, v Avstriji 43 let in 4 mesece, v Nemčiji 40 let in 7 mesecev, v Franciji 36 let in 7 mesecev. Podatki iz drugih držav, tako tudi iz Jugoslavije, niso znani.

Po svetu.

Kaki boleznj je podlegel grški kralj. O tem se poroča naslednje: Grški kralj Aleksander se je s svojim psom izprehajal po svojem parku. V parku pa se je nahajala optica. Pes in optica sta se spoprijela in se strašno borila na življenje in smrt. Ko je hotel kralj razzati, je optica nauen-

L. N. Tolstoj.

Moški in ženska.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Dalje.)

Namen ženske je predvsem obči človeški namen, o katerem sem že govoril. Zakon in otroci so v primeri s samskim stanom isto, kakor pogoj selskega življenja v primeri z mestnim, razkošnim življenjem. Življenjski pogoji — samski stan ali družina — sami po sebi ne morejo vplivati na človeka. Samstvo more biti sveto ali grešno, prav tako more biti zakon svet ali grešen.

Vsaki devotki, zlasti Vam, kot človeku, v katerem se vzbujajo notranje duševne delo, svetujem, naj se kar najbolj oddaljuje od vsega, kar v naši družbi podpira devotki misel o neobhodni potrebnosti zakona ali kar naveda k njemu; to so romantični gozdi, puble govornice, pesli, igre, karte in lišp. Res je, da je prijetneje oprati si srajco (a tudi duši koristne), kakor preigrati ves večer celo z najduhovitejšimi ljudmi. Predvsem nasprotuje po vsem svetu razširjeno mnenje, da je sramotno, ne omoliti se in ostati v deviškem stanu, resnici prav tako, kakor vse posvetne sodbe o ženskih vprašanjih. Samsko življenje, na polnjeno z dobrimi deli (taka dela so vsa dela ljubni do svojega bližnjega) je neizmerno višje od vsakega družinskega

življenja. (Mat. XIX, 11) »Ne mislajte vsi te besede, nego le oni, ki jim je dano!« Tako so občudovali vedno vsi ljudje vseh narodov in vekov z največjim spoštovanjem in gnutjem one, ki so radi Boga ostali samski, moški in ženske. V našem svetu so to najsmejnejši ljudje. To je resnica. Taki so, kakor ubogi radi Boga in oni, ki niso znali obogatiti. Vsaki devotki, kakor tudi Vam, svetujem, postaviti si za ideal, služiti Bogu, to je, varovati in netiti v sebi iskro Božjo, tedaj samski stan, ako zakon moti to služenje. Ako pa bi se zgodilo, da se iz sebičnega čustva do bližnjega poročite, tedaj se ne veselite in ne ponajate s svojim stanjem kot žena in mati, kakor se to navadno dogaja, temveč ne izpustite izpred oči glavnega življenjskega cilja, službe Božje, in delajte z vsemi silami, da bi izključno in sebično nagnenje k družini ne motilo službe Božje.

Vedno sem mislil, da je eden najzanesljivejših znakov resnosti v нравstvenih vprašanjih — strogost do samega sebe v spolnem vprašanju. Izkušnja, v katero je padel N., je zelo razumljiva in lastna takim pošteni in pravičnim naravam, kakor si za jaz predstavim. Razmerje se je začelo in on ni hotel skrivati, nego naravnost in odkritosrečno priznati in mu podeliti značaj duševnosti.

Popolnoma razumem njegovo misel: izkoristiti ta duševni dvig, ki ga povzroča

zajubljenost, v službo Božjo. To je možno in jaz menim, da se energija ljudi v tem stanju da znatno zvišati in dovesti do velikih uspehov, ki se nam nenadoma pokažejo. Jaz sem to večkrat videl in poznam take primere. To pa je strašno, da hkrati z zaljubljenostjo izgine (kar je možno in verjetno) ne le dvig energije, temveč tudi vsak interes za službo Božjo, česar primere tudi poznam. A da se to dogaja in da je možno, nam dokazuje, da se služba Božja ne more in ne sme na ničesar opirati, pač pa da se mora vse ostalo opirati na zavest potrebnosti in ugodja te službe Božje.

Tako je možno (kar se tudi čisto dogaja) energijo službe Božje ojačiti z ljudsko slavo. A zopet je tu nevarnost, da se v službi Božji ohladimo, čim odjenja odbojnost ljudi.

Vse to Vam je znano in ste tudi povedali, a jaz sem hotel pripomniti le eno k temu, kar sem Vam o tem pisal v zadnjem pismu, da se namreč strinjam z N. v tem, da je zveza moškega in ženske dobra, ako ima za cilj skupno služenje Bogu in ljudem. Zlasti to, da telesna zakonska zveza ne ojačuje sil za to službo, temveč vlija pokoj v srca nekaterih ljudi, ki jih mučijo ljubavne strasti in jim s tem omogoča, posvetiti vse svoje sile službi Božji. Zato pri nekaterih ljudeh zakon, dasi je popolna čistost najugodnejši pogoj za službo Božjo, ojačuje sposobnost za službo Božjo s tem, ker jih pomirjuje in odstra-

njuje zapreke. Pri tem pa je treba, in to sem hotel predvsem povedati, da ljudje v zakonu in izven njega razumevajo in priznavajo, da sposobnost ljubezni in iz nje izhajajočega duševnega dviga ni namenjena v zabavo, niti v uživanje, niti v umetniško ustvarjanje (kar mnogi mislijo), niti v ojačenje energije za službo Božjo, kakor meni N., nego le v spolno, zakonsko združenje z enim možem oz. eno ženo v svrhu zaroda in skupne osvoboditve od pohote. Vsako usmerjenje te sposobnosti k drugemu cilju človeškega življenja je obtežuje, a ne olajšuje in omiljuje.

Zato se z Vami popolnoma strinjam, da je to najopasnejša izkušnja, proti kateri ne moremo biti dovolj previdni. »Nas, govore, čemna naj bi ne živeli z osebami drugega spola v istem priateljstvu, kakor z osebami lastnega spola?« Ni vzroka proti temu; čim več ljubimo, tem boljše. Tudi iskren in pravičeno resen človek bo takoj zapazil, kakor je napravil N., da je tako razmerje do žensk svoje vrste. Ako človek samega sebe ne slepi, vedno opaža, da se zblíževanje vrši izje kakor navadno; da vozi kolo lahko in brzo in da ne potrebujemo toliko napora kakor sicer in da mora imeti to svoj vzrok.

Čim naravnostno resen človek to opazi in ne mara zdržati nizdol, se ustavi, ker ve, da se bo ta dvig ojačeval in ga privedel v zakon ali k izključnemu čustvu.

Zakon je za razmnožitev človeškega rodu dober in neobhodno potreben, zato pa morajo roditelji čutiti v sebi zmožnost, vzgajati svoje otroke ne v brezkoristno postopajo, nego v služabnike Boga in ljudem. Zato je treba živeti od svojega dela, ne od tujega in ljudem več dati, nego od njih jemati.

Pri nas velja buržoazno pravilo, da se smeš oženiti le, ako si na trdnem, to je, ako imaš sredstva. Trebalo pa bi delati obratno: ženi naj se le, kadar more živeti in vzgajati otroke ne da bi imel sredstva. Le taki roditelji morejo svoje otroke dobro vzgajati.

(Konec prih.)

Spominjajte se voljnega sklada!!

Izdatelj: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Gostilna na dežel blizu
železniške postaje v zamen
tako v najem.

Posredovalci dobe nagrado.
Cenjene ponudbe na upravo
„Napreja“ pod št. „500“.

Potujočemu občinstvu priporoča

Hotel Tratnik v Ljubljani,

Sv. Petra cesta.

Lepe, čiste sobe, priznana izborna kuhinja, pristna vina, sveže pivo itd. Stalnim gostom se daje hrana v posebni sobi. Abonnement tudi brez pijače.

Za obilen obisk se priporočata

Leop. in Al. Tratnik.

Petrolejske kante dve z zabojem plameno po 58 K, posamezne po 22 K vsaka železniška postaja SEVER & KOMP., Ljubljana.

Citajte velezanimivo študijo

Dr. Oto Bauer - Uratnik

POT K SOCIJALIZMU.

Cena K 2—

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Oglas!

Za našo parno žago v Zaprčičah iščemo še nekaj neoženjenih

gateristov in circularistov

ki morajo svoja mesta takoj nastopiti. Naj se izvolijo prijaviti samo neoženjeni delavci, ki so tega posla povsem zmožni in drugič manjvini in solidni. Ponudbe na:

BRACA JANEKOVIĆ
trgovina z lesom,
Zagreb, Kuhovčeva ulica 3.

Petrolejske vrče in zaboje

kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po K 58—
posamezne vrče po K 22—
franko postaja odpošiljatelja.

Hrovat & Komp.
Ljubljana. Polag resitke.

„Marta“ Tovarna kemičnih izdelkov

SIGMUND KAHN ZAGREB

Ulica 155. — Telefon 8—95.

Izdeluje vsakovrstna vata za čevlje, izdelane v različnih velikostih, napolnjene s perilo v belih, kockah ali kroglicah. Izpolnjen v polščah, franc. ko izpolnje, vinški rati, balone, kvas i. t. d. na debelo in drobno po amernih cenah

KAVARNA „LEON“

Kavarno sva na novo elegantno opremila ter se priporoča za obilen poset. Na razpolago električni klavir.

Z veselo poštovanjem

Leo in Fani Pogačnik.

MONSIEUR! MADAME!

Pour votre toilette prenez de:

GOSPOD! GOSPA!

Za Vašo toiletto jemljite

Eau de cologne - Driay - kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g v litrah in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SHS Prodaja na debelo v SHS

Ljubljana R. Driay, Pred Skofijo 21 Ljubljana

Zopet
ogromno pošiljatev nanizank naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stern ecki v Ljubljani.

In sicer volne, čelije, tiskanine, elastina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belga in pisanega platna za perilo, hlače, cvilje, robce, svilne in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Koznega, vedno velika zaloga lastnega izdelka staja, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v 1 nadstropju
VELETRGOVINA Razpošiljalna R STRMECKI CELJE ST. 314, Slovenija.

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon Interurban št. 178.

Konsum. društvo za Slovenijo

sprejema v svojem hranilnem oddelku

hranilne vloge

in jih obrestuje po čistih

4%

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih

4 1/2%

Za vernost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

1. V Spodnji Šiški v Ljubljani.	13. Kranjska Gora.	25. Kamnik.
2. Na Olinceh pri Ljubljani.	14. Mojstrana.	26. Pragersko.
3. V Ljubljani, Bchovičeva ul.	15. Celje.	27. Križe pri Trzinu.
4. V Ljubljani, Sodna ulica.	16. Sočnanj.	28. Sv. Ana pri Trzinu.
5. V Ljubljani, Krakovski nasip	17. Guštanj, Korosko.	29. Gorje pri Bledu.
6. Rožna dolina (obč. Viš).	18. Prevalje.	30. Store pri Celju.
7. V Trzinu na Gorenjakem.	19. Metica.	31. Fala nad Mariborom.
8. Na Savi (obč. Jesenice) Gor.	20. Crna I.	32. Ruše nad Mariborom.
9. Na Jesenicah (pri Ferjancu).	21. Crna II.	33. Pliherk, Korosko.
10. Koroska Bela-Javornik.	22. Maribor.	34. Rogaska Slatina.
11. Borovnica.	23. Litija.	35. Radeče-Zidanmost.
12. Radovljica.	24. St. Lovren na Poh.	36. Poljčane.

Se podrobnejša pojasnila podaja o zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spod. Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne poizčitve s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatev pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.

Sodrugil!

Zadružniki!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegethoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in iz-

vršuje vsakovrstne bančne posle

- - pod najugodnejšimi pogoji. - -